Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Stalna konferencija gradova i opština

Savez gradova i opština Srbije

PRAVNE NOVOSTI

Bilten SKGO za propise od značaja za lokalnu samoupravu

God. I, br. 5 — Beograd, 3. jul 2018. godine

IZMENE I DOPUNE ZAKONA O NACIONALNIM SAVETIMA NACIONALNIH MANJINA

NOVO

- ✓ Definisanje pojma nacionalnih manjina
- ✓ Preciznije uređena materija visine i načina raspodele sredstava za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta
- ✓ Nadležnost resornih ministarstava u vršenju nadzora nad zakonitošću rada i akata nacionalnih saveta

Pravac izmena i dopuna Zakona utvrđen je najpre Akcionim planom za ostvarivanje prava nacionalnih manjina koji je Vlada Republike Srbije usvojila na osnovu Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23, a kojim se Republika Srbija opredelila za strateško unapređenje institucionalnog i zakonodavnog okvira u oblasti ljudskih i manjinskih prava.

Razlozi za donošenje ovog zakona, pre svega, oličeni su u potrebi usklađivanja Zakona sa Odlukom Ustavnog suda iz 2014. godine, naročito u pogledu korišćenja pojma ovlašćenja umesto nadležnosti nacionalnih saveta, kao i u pogledu saradnje nacionalnih saveta sa Vladom, organima državne uprave, pokrajinskim i lokalnim organima.

BITNE IZMENE KOJE DONOSI ZAKON

Bitne izmene Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina odnose sa na **definisanje pojma nacionalnih manjina**, u smislu da je u potpunosti prihvaćen stav Ustavnog suda da su nacionalni saveti nedržavna tela koja su institucionalni oblik Ustavom zajemčene samouprave nacionalnih manjina i da su nosioci javnih ovlašćenja koja im se zakonom prenose u Ustavom opredeljenim oblastima društvenog života.

Takođe, Ustavni sud je stao na stanovište da nacionalni saveti ne mogu imati nadležnosti, već da se na njih zakonom prenose javna ovlašćenja i to je takođe jedna od bitnih izmena, i u tom smislu odredba **koja se odnosi na opšta ovlašćenja nacionalnih saveta je** dopunjena tako što je propisano da nacionalni savet **predlaže** Republici, autonomnoj pokrajini ili JLS kao osnivaču ustanove, proglašenje ustanove od posebnog značaja za obrazovanje nacionalne manjine i **inicira odnosno predlaže Republici**, autonomnoj pokrajini ili JLS kao osnivaču ustanove, koja je proglašena za ustanovu od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, prenos osnivačkih prava.

Ovu uslugu SKGO realizuje u okviru projekta „Institucionalna podrška SKGO – treća faza“, koji podržava Vlada Švajcarske

Veliki deo izmena odnosi se na finansiranje rada nacionalnih saveta, utrošak sredstava, **naročito onih koja potiču iz javnih izvora, kao i na rešenja kojima se obezbeđuje transparentnost u utrošku sredstava i finansijska disciplina**. U okviru tog poglavlja, **preciznije je uređena materija korišćenja sredstava koja su stečena u skladu sa zakonom**, pa se tako izmenama precizira šta sve spada u troškove redovne delatnosti, a šta u stalne troškove nacionalnog saveta. Da bi se predupredila mogućnost utroška sredstava na stalne troškove, izričito je propisano da sredstva za finansiranje stalnih troškova nacionalnog saveta ne mogu iznositi više od 50% sredstava opredeljenih budžetom Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno JLS. Istovremeno, **preciznije je uređena i materija visine i načina raspodele sredstava za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta koja potiču iz budžeta Republike, autonomne pokrajine i JLS**. Izmenama je izričito propisano da odluku o raspodeli sredstava iz budžeta donosi budžetski korisnik kod koga su opredeljena sredstva u budžetu za finansiranje rada nacionalnih saveta, imajući u vidu predloge nacionalnih saveta. Takođe, **izmenama je predviđeno da kriterijume za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta** iz budžeta Republike uređuje Vlada, ali i AP Vojvodina i JLS, čime se zapravo, za razliku od dosadašnjih rešenja, **obavezuju i JLS da bliže urede kriterijume za raspodelu sredstava koja su za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta obezbeđena u njihovim budžetima**. Značajnu novinu predstavljaju i nove odredbe kojim se propisuje da se sredstva iz budžeta JLS, u skladu sa odlukom nadležnog organa JLS, raspoređuju nacionalnim savetima koji: imaju sedište na teritoriji JLS, predstavljaju nacionalne manjine koje u stanovništvu JLS dostižu najmanje 10% od ukupnog stanovništva, predstavljaju nacionalne manjine čiji je jezik u službenoj upotrebi na teritoriji JLS.

Važna novina koja onemogućava nenamensko korišćenje sredstava iz javnih izvora je obaveza budžetskog korisnika koji vrši dotaciju iz budžeta, da obavesti nacionalni savet o obustavi sredstava i naloži otklanjanje nepravilnosti iznetih u mišljenju revizora.

Izmene su pretrpele i odredbe koje se odnose na Budžetski fond za nacionalne manjine, naime, predviđeno je da se sredstva iz Fonda dodeljuju putem javnog konkursa za finansiranje programa i projekata iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma, i izričito je propisano da postupak dodele sredstava iz fonda uređuje Vlada. Time se stvara zakonska osnova da Budžetski fond postane operativan.

Budžetsko finansiranje rada nacionalnih saveta sprovodiće se od dana početka primene Zakona o budžetu za 2019. godinu, odnosno propisa pokrajinske i lokalne vlasti o budžetima za 2019. godinu.

Posebno su značajne izmene odredaba koje se odnose na nadležnost resornih ministarstava u vršenju nadzora nad zakonitošću rada i akata nacionalnih saveta. S tim u vezi, predviđeno je da nadležno ministartsvo pokreće postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti statuta, propisa ili drugog opšteg akata nacionalnog saveta pred Ustavnim sudom, ako smatra da taj akt nije u saglasnosti sa Ustavom ili zakonom. Takođe, novim odredbama obezbeđuje se i pravni osnov za kontrolu rada nacionalnih saveta koja se vrši nad njihovim pojedinačnim aktima.

ODREDBE KOJE SU DOPUNJENE

Jedan broj odredbi Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina je dopunjen, i odnosi se, između ostalog, na:

- **precizirane su odredbe koje se odnose na ovlašćenja i dužnosti predsednika nacionalnog saveta i izvršnog odbora nacionalnog saveta;**
- **podatke koji se upisuju u Registar nacionalnih saveta**, pa je tako dodato da pored broja i datuma rešenja o upisu treba upisati u broj i datum rešenja o brisanju iz Registra, kada se takvo rešenje donese;
- **pitanja korišćenja i raspolaganja imovinom nacionalnih saveta**, tako da su sa analogna rešenjima o korišćenju i raspolaganju imovinom od strane drugih nedržavnih tela koji mogu biti nosioci javnih ovlašćenja. U tom smislu, predviđeno je da se imovina nacionalnog saveta može koristiti za ostvarivanje ovlašćenja predviđenih zakonom, da se imovina ne sme deliti članovima saveta, ili sa njima povezanim licima, a u slučaju brisanja saveta iz Registra imovina saveta stečena sredstvima iz javnih prihoda postaje imovina Republike Srbije, dok se imovina stečena po osnovu donacija raspoređuje u skladu sa

aktima nacionalnog saveta;

- **usklađenost drugih opštih akata koje donosi nacionalni savet sa statutom i da su odredbe drugih opštih akata ništave ukoliko su u suprotnosti sa statutom**, čime je obezbeđeno da statut nacionalnog saveta bude akt najjače pravne snage koji nacionalni savet donosi; takođe, uređeno je i pitanje nadležnosti Upravnog suda da odlučuje o ništavosti drugih opštih akata nacionalnog saveta koje nisu u saglasnosti sa statutom i proširen je krug subjekata koja su ovlašćena na pokretanje takvog postupka;
- **preciziranje sastava i ovlašćenja odbora nacionalnih saveta;**
- **preciznije uređivanje javnosti rada nacionalnih saveta;**
- **uređivanje pitanja radnog odnosa u nacionalnom savetu** u smislu da član nacionalnog saveta može zasnovati radni odnos u nacionalnom savetu, za vreme trajanja svog mandata i da se na sve radne odnose u nacionalnom savetu primenjuju odredbe zakona kojima se uređuje rad.

U cilju ojačanja saradnje i koordinacije aktivnosti između pokrajinskih organa i nacionalnih saveta, propisano je da se pokrajinskom organu uprave u čijem su delokrugu poslovi manjinskih prava dostavljaju rešenja za upis u Registar, rešenja kojima je odlučeno o promenama u Registru, rešenja o brisanju iz Registra.

Izuzetno je važna dopuna odredbe koja se odnosi na nespojivost funkcija, odnosno poslova, predsednika saveta i člana izvršnog odbora saveta, i ova se pravila primenjuju od sprovođenja prvih narednih izbora za nacionalne savete. Takođe, nakon sprovođenja prvih narednih izbora, nacionalni saveti dužni su da usklade svoje statute sa ovim zakonom u roku od 20 dana od dana njihovog konstituisanja.

VAŽENJE I PRIMENA

Narodna Skupština Republike Srbije je 20. juna 2018. godine usvojila **Zakon o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina**, koji stupa na snagu 28. juna 2018.

Urednik biltena Pravne novosti: Maja Stojanović Kerić, šef Odeljenja za pravni sistem lokalne samouprave
Kontakt: mailto:maja.stojanovic@skgo.org i 011/735-79-35

Možete nas pratiti i preko: